

วิธีใช้หนังสือเล่มนี้

(ก) มีวัตถุประสงค์และไม่ชวนเบ้อสำหรับผู้ที่เป็นนักธรรม หรือนักเทศน์อยู่ก่อนแล้ว ในการที่จะให้ได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ ให้ยิ่งขึ้นไป คือ :-

(๑) อ่านเรื่องที่มียอยู่ในเล่ม เฉพาะตอนที่เราเห็นว่าไม่เคยได้ยินมาก่อนอย่างสนใจ ให้ตลอดเสียเที่ยวหนึ่งก่อน.

(๒) แล้วใช้เวลาครั้งต่อไป เพียงแต่เปิดดูเฉพาะปทานุกรมท้ายเล่มไปที่ละคำตามลำดับของปทานุกรม เมื่อดูถึงคำใด ต้องให้นึกความหรือความหมายของคำคำนั้นปรากฏแจ่มแจ้งแก่ท่านทั้งหลาย อย่างทั่วถึงและถูกต้องทันที. เพราะท่านเคยศึกษาระบบมามากแล้ว. ถ้าเนื้อความไม่ปรากฏแจ่มแจ้งออกมาได้ ซึ่งจะเป็นในตอนแรก ๆ ก็หมายความว่าท่านยังไม่คุ้นเคยกับหนังสือเล่มนี้ก็ได้ หรือเพราะท่านยังไม่รู้ความหมายแห่งคำคำนั้นก็ได้ ท่านต้องเปิดดูเนื้อเรื่องในเล่ม ตามตัวเลขซึ่งบอกหน้าหนังสืออยู่ท้ายคำนั้นแล้ว. บางคำจะถึงกับทำให้ท่านฉงน คิดไม่ออก เช่นคำว่า การไถนา, เครื่องคักปลา, ความมีขนคกรบแล้ว, ปุ, ปุก้ามหัก, ร้องเจียบๆ, ดังนี้ เป็นต้น. ท่านไม่ควรคิดเสียว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญสำหรับท่าน. ท่านจะต้องศึกษาจนทราบความหมายอันเร้นลับของคำให้จนได้, เช่นคำว่า ปุ หมายถึงคนเจ้าทริภูริวัตต์ด้วยลัทธิของตน ได้แก่เดียรถีย์อันบางคนที่มีทริภูริยกไปยกมา เหมือนปุชุก้าม ดังนี้ เป็นต้น. ซึ่งสรุปความได้ว่า คำว่า ปุ นั้น พระองค์ตรัสใช้เป็นคำเปรียบเรียกคนเจ้าทริภูริวัตต์. ถ้าท่านดูปทานุกรมไปตามลำดับ แล้วไม่มี

พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ – วิถีแห่งสัจธรรม

อะไรที่รบกวนประสาทหรือรบกวนความสงบของท่านเลย ก็แปลว่าท่านมีความรู้ธรรมะในแนวนอย่างลึกซึ้งและทั่วถึง ชนิดที่ผู้รวบรวมขอยอมเป็นศิษย์.

- (๓) เมื่อท่านจะเทศน์ หรือจะเขียนบทความบรรยายธรรมะ ท่านอาจจะไปติดอยู่ที่ความหมายของคำบางคำ ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะมีความหมายอันแท้จริงอย่างไร ท่านอาจใช้การค้นคว้าได้ง่าย ๆ จากปทานุกรมนั้น, หรือเมื่อท่านสงสัยว่าคำคำนั้น หรือเรื่องเรื่องนั้น มีที่มาในเรื่องอะไร หรือสูตรใดกันแน่ ทั้งที่ท่านเข้าใจความหมายดีแล้ว แต่อยากจะได้ที่มาอันเป็นหลักฐาน หรืออยากทราบที่พระองค์ได้ตรัสไว้เองอย่างไร ท่านสมควรที่จะเปิดดูจนพบที่มา หรือพบพระพุทธภาษิตเรื่องนั้น ๆ, ไม่นานเท่าใด ท่านจะมีความคล่องแคล่วต่อการเทศน์หรือการเขียนที่มีหลักฐาน.

(๔) สำหรับผู้ที่เป็คนักปฏิบัติธรรมทางใจโดยเฉพาะ ท่านมีวิถีแห่งสัจธรรมนี้ ชนิดที่เพื่อนฝูงของท่านได้เคยใช้เป็นประโยชน์มาแล้ว ดังนี้ :-

- (๑) เลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่ท่านเห็นว่าเป็นเรื่องการปฏิบัติธรรม ตามรอยพระยุคลบาทโดยตรง ให้ทั่วถึงทุกเรื่อง ด้วยความสนใจเป็นพิเศษเสียเที่ยวหนึ่งก่อน เพราะอย่างน้อย จะต้องมึเรื่องที่ท่านไม่เคยได้ยินได้ฟังอยู่บางเรื่อง.
- (๒) ใช้เวลาเป็นประจำวัน ทบทวนความจำและความเข้าใจของท่าน โดยใช้คำในปทานุกรมเป็นหลัก แต่ต้องเป็นคำเฉพาะของเรื่องที่เกี่ยวกับการเจริญภาวนาโดยตรง. ซึ่งอาจจะจัดทำในรูปการ

தாகัจฉา หรือให้ผู้อื่นช่วยตั้งคำถาม แล้วให้ท่านตอบ. เช่นเขา
จะเปิดปทานุกรมแล้วเลือกคำขึ้นถามท่านว่า คำเหล่านี้หมายความว่า
อย่างไร : การกำหนดรู้กามสัญญา, ข้อปฏิบัติเพื่อความเจริญ
แห่งอิทธิบาท, ความปรากฏแห่งแสงสว่างอันใหญ่หลวง, ความ
เพ่งรูปจนเกินไป, ความมีอำนาจเหนือจิตในคลองแห่งวิค
ทั้งหลาย, จงกรมแก่ความซลาด, จำแสงสว่างได้แต่ไม่เห็นรูป,
จับนกกระจาบหลวมมือเกิน, ครีตกามครองตามนานเกิน ไปนั้,
“จับนกคยาในมือ”, สมาริเกลื่อน, สมาริน้อย, อุพพิละ,
ณัมภิกคัคคะ, ฯลฯ.

- (๓) เลือกอ่านเฉพาะเรื่อง ที่อาจตอบปัญหา ทางภาวนาได้เป็นอย่างดี
อยู่เสมอ ๆ โดยเฉพาะคือเรื่องต่าง ๆ ที่ทรงชวนชวยก่อนหน้าการตรัสรู้
และเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ ที่เกิดมีในพระองค์. คำบัญญัติบางคำ
เช่นคำว่า ปฐมณาน เป็นต้น ต้องอ่านคำที่เป็นคำอธิบายด้วยการ
ขบคิดไปอย่างละเอียดทีละคำ ๆ ทุก ๆ คำ จนกว่าจะหมดคำอธิบาย
ของคำบัญญัติคำเดียนั้น. มีผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ ตามบ้านตามเขา
ได้ผลดีว่าการอ่านตามบ้านเมือง.

....

....

....

- (ค) สำหรับนักศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะพวกที่ไม่คุ้นกับวัด หรือไม่เคย
บวชเรียน จะต้องศึกษาด้วยวิธีดังนี้ :-

- (๑) ศึกษาเลาความเรื่องราวแห่งพุทธประวัติทั่วไป จากหนังสือชั้นต้น ๆ
เล่มอ่อนเสียก่อนพอสมควร, เพราะในหนังสือเล่มนี้ เรียงไว้แต่เรื่อง
ที่เป็นกรตรัสเล่าประเภทเดียวเท่านั้น ถ้าท่านไม่เคยศึกษาพุทธประวัติ

มาก่อนเลย ท่านอาจจะงงไปบ้างในที่บางแห่ง. แต่ก็ไม่ใช่ลืมนิสัยที่ท่านจะเข้าใจ ถ้าพยายามต่อไปอีกเพียงเล็กน้อย ในการสังเกตข้อความที่เนื่องกันอยู่, หรือได้ถามผู้ที่เคยเรียนพุทธประวัติขั้นต้น ๆ มาแล้วก็ได้.

- (๒) อ่านหนังสือเล่มนี้อย่างคร่าว ๆ เสียขั้นหนึ่งก่อน เพื่อให้รู้แนวความของเรื่อง เฉพาะส่วนที่เป็นท้องเรื่อง หรือประวัติ ว่ามีค้อย่างไร, วิธีที่สะดวกก็คือ อ่านสารบัญเรื่องดูหลาย ๆ เทียบก่อน แล้วจึงเปิดอ่านเรื่องบางเรื่องที่ชวนสงสัย ดูเรื่อย ๆ ไป.

- (๓) ใช้بطนุกรมท้ายเล่ม เป็นการออกปัญหาถามท่านเองอยู่เสมอ คำใดสงสัย หรือชวนคิด ก็เปิดดูบ่อย ๆ จนไม่มีคำที่ชวนสงสัยมากเกินไป.

....

- (๔) สำหรับอุบาสกอุบาสิกา ที่เคยชินกับการฟังเรื่องปฐมสมโพธิมานานแล้ว จะต้องอ่านด้วยใจที่เป็นอิสระพอที่จะฟังเรื่องที่แปลกไปจากที่ตนเคยได้ยินได้ฟัง. ไม่ปิดประตูขังตัวเองอยู่แต่ในห้องที่มีอะไรซ้ำซากเพียงอย่างเดียว.

....

- (๕) สำหรับนักประพันธ์ ที่จะต้องบรรยายชีวิตคนในแง่ต่าง ๆ จะต้องอ่านด้วยคามระมัดระวัง เพื่อจะได้ไม่ระบายสีที่ผิดพลาดลงไปในชีวิตประวัติของพระพุทธองค์ ในเมื่อจะมีการเปรียบเทียบหรืออ้างถึง เมื่อทำได้ดีที่สุดในเรื่องนี้แล้ว นักประพันธ์จะเป็นพวกที่ทำคำสอนหรือเรื่องราวของพระองค์ให้แพร่หลายได้ดีที่สุดกว่าพวกอื่น.

....

ภาคนำ

ข้อความให้เกิดความสนใจในพุทธประวัติ.

ภาคนำ

ในเรื่อง :- โลกธาตุหนึ่งมีพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียว --
การปรากฏของพระตถาคตมีได้ยาก -- โลกที่กำลังมัวเมา ก็ยังสนใจ
ในธรรมของพระตถาคต ๔ -- การมีธรรมของพระตถาคตอยู่ในโลก
คือความสุขของโลก -- พระตถาคตเกิดขึ้นเพื่อความสุขของโลก
-- พระตถาคตเกิดขึ้นในโลก เพื่อแสดงแบบแห่งการครองชีวิต
อันประเสริฐแก่โลก -- พระตถาคตเกิดขึ้นแสดงธรรมเพื่อความ
รำงับ, กัป, ฐั -- ธรรมชาติ ๓ อย่าง ทำให้พระองค์เกิดขึ้น
เป็นประทีปของโลก -- ผู้เชื้อฟังพระตถาคตจะได้รับประโยชน์สุข
สิ้นกตมาน -- ทรงขนานนามพระองค์เองว่า “พุทธะ” --
เรื่องย่อ ๆ ที่ควรทราบก่อน -- เรื่องสั้น ๆ ที่ควรทราบก่อน.